

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Papp Viktor*
Cím: *A János vitéz ötszázadszor*

Forrás: *Szózat*

Bp.
(Hely)

1920. 7/23
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

Opera

Idő

"1920"

Személy

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapest főváros házi nyomdája 1919.

A János vitéz ötszázadszor

Sírva-vidgádó ünnepet ülünk. Meggyötört nemzetünk kulturájának egyik legszebb dátuma esett erre a mohácsi hétre. Sok jubileumunk volt, de ilyen még nem. Ötszáz előadást egyetlen magyar szindarab sem ért meg a *János vitéz*-en kívül.

Megremeg a toll, amikor a magyar művészet-történet margójára rájegyezzük a csütörtöki estét. Mintha látszanék a magyarok istenének történelmünk homályos kavargásából ki-kibukkanó keze s kezdünk himni a csodás véletlenek magyar főrvényszerűségében, mely egyugyanazon időre hordott össze minden magyar könnyet s egy szerény ünnep kivezető utat mutató fénysugarát. Kulturánk egyik legremekebb embere ütött most rést a világ körülbástyázott gondolkodásán. A „francia király országának” mai utódaí beszélhetek a magyar föld határaitól, javairól, kincseiről, de az elpusztíthatatlan ősi energiákról nem volt szó Párisban. Ezt az erőt nem lehet szerződésbe foglalni. Ezt nem lehet elvenni. Ez csak magától halhat meg. S mikor már-már azt hiszik, hogy halódik, ezerféle-képpen üti föl fiatalon fejét. Most mint *János vitéz*, a magyar művészet parasztszátyájaként állott elő.

Ünnepi szemünk örömeiből százszor is kiszökött a könny, titkos sirás zűmmögött a nézőlétren a *János vitéz* szava nyomán.

„Van egy szegény, egy árva nép . . .”

„Nincs senki, aki barátja” . . .

— de meghatottságunkból ocsudva, robbanó energiával akartuk odakiáltani a világnak, hogy amíg lesz magyar színpad, mely a népképzőművészetéről regél s míg egy utolsó huszár poroszkál a téveleg magyar utakon, — nem veszünk el. Csak elkábultunk, mint kocsmái verekedők közé került békéltető a nem neki szánt ütéstől.

A jubileumi este fényes díszítésként a Király-Színház. Pompázott a nemzetiszintől. A páholyokon körben országunk minden vármegyéjének cimerrajza. A most idegen kézen levők, fekete sávval bevonva. A földszinten és páholyokban meghívott vendégek voltak. Közéletünk jelesei, az irodalmi társaságok s társadalmunk díszbe öltözött kitűnőségei. A magyar szeretet théatre paré-ja volt ez az est. *József főherceg és felesége* megérkeztek, fölhangzott a Himnusz. Utána a magyar irodalomnak és újságírásnak legérdemesebb vezére, *Rákosi Jenő*, állt a színpadra s gyönyörű beszéddel vezette be az előadást. Szólt a mai politikai helyzetünkről, a magyar színészet fejlődéséről, e jubileum jelentőségéről, mely ha házi ünnepély is, országossá dagadt. Beszolt a *János vitéz* szerzőiről, a *Petőfi* örökszép költeményéről, majd így folytatta:

— Ha egy másik finom szálát veszek ki az Ariadne fonalából, annak végén feltűnik előttem egy öreg, morc katonameger alakja torzonborz bajusszal és szikrázó szemekkel, akit az esztrák armádia egy életen keresztül tört, hogy kiforgassa magyarságából, mert aki a hadseregben magyar akart lenni, annak a karrierje gyorsan bezárult. Ez azonban nem tört meg, halálával elment Szegedre pihenni, ott fehér márványból remkbefaragva egy honvéd állt a sírján és minekünk egy fiút hagyott, aki *Petőfi*n megihletődve, *Petőfi János vitéz*-ből megírta ezt a *János vitéz*-t. Ez: *Bakonyi Károly*.

A zeneszerzőről, majd *Kontiról*, a daljáték első betanítójáról, *Fedákról*, *Rákosi Szilárd*-ról s *Beöthy Lászlóról* szólt a szívből s szívünkéből. *Remek* beszédét így végezte:

— Soha a dögmadarak olyan raja, mint ezuttal, nem rohanta meg a magyart. De a magyar turul ki fog újra tollasodni, a körmei ki fognak elesedni, a csőrét ki fogja köszörülni és ahány ilyen madár jön, sas-keselyű és vércse, mind el fogja kergetni és a magyar megmarad a Kárpát szikláin örök időkre. És ezt ünnepegni, tisztelt Uraim, ebben a kis darabban, házikörben, tisztesség, dicsőség és becsület. En tehát kérem, ünnepejünk bátran, felejtsek egy órára mindazt a keserűt, amelyet bennünket megrohant, amelyet bennünket elborít. Igyunk a nemes művészetek kristály poharából egy frissítő italt és induljunk neki annak a jövődönnek, amelyet részolgáltunk, amelyet megérdemeltünk, amelyet senki tőlünk soha el nem vehet. Ezzel végzem szavaimat és a gyászfiatolon keresztül mosolyogva nézem az életet, mert tudom, hogy a jövő, a dicsőség és hatalom ezen a területen sohasem lehet másé, csak a magyaré.

Az előadás meleg ünneplések közepette zajlott le.

Papp Viktor.